

Eksamen PSY1011/PSYPRO4111

1. Hva vil det si at et instrument for å måle angst er valid? Hvordan kan man undersøke validiteten til instrumentet?
2. Hva vil det si at et resultat er statistisk signifikant?
3. Du har sett på sammenhengen mellom fysisk aktivitet og positive følelser og funnet at $r(48) = .75, p < .01$. Gjør rede for testen som er benyttet her og hva resultatet betyr.
4. Gjør rede for Z-skårer. Hva forteller en Z-skåre på -2.01 oss?
5. Skisser en forskningshypotese hvor det passer å benytte en t-test. Beskriv målenivået til variablene.
6. Gjør rede for påstanden: «Diskurser er handlingsorienterte»
7. Hva ligger i begrepet forskningsdesign? Gjør rede for forskjellen og likheten mellom kvalitative og kvantitative forskningsdesign.

Eksamen PSY1011/PSYPRO4111: Sensorveiledning

Generell info til sensorer: Alle oppgavene skal besvares. Om en oppgave er ubesvart, innebærer ikke dette at hele besvarelsen vurderes til F, kun den deloppgaven som ikke er besvart. Hver oppgave teller like mye, men det er ikke forventet at kandidaten skal skrive like mye på alle oppgavene. Totalinntrykket av kandidatens kunnskap og forståelse vil være avgjørende for endelig karakter.

1. Hva vil det si at et instrument for å måle angst er valid? Hvordan kan man undersøke validiteten til instrumentet?

Validitet viser til gyldigheten av resultatene; og handler om i hvilken grad vi «Måler det vi ønsker å måle». Et gyldig mål på angst bør derfor måle angst, og ikke depresjon, personlighet osv.. Studentene bør trekke inn forholdet mellom reliabilitet, der reliabilitet er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for at et instrument skal være valid. Altså, et valid instrument må være reliabelt for å være valid, men ett reliabelt instrument er ikke nødvendigvis valid. Pensum tar for seg ulike typer validitet der begrepsvaliditet er

overordnet (Konvergerende og divergerende er nevnt i forelesning, men er ikke en del av pensum). Andre typer validitet som nevnes er: Overflatevaliditet (subjektivt, førsteinntrykk), Innholdsvaliditet (et instrument som måler angst bør inneholde spørsmål som handler om de ulike symptomene som er forbundet med angst), Kriterievaliditet handler om hva resultatet kan gi informasjon om, - for eksempel, er det en sammenheng mellom det å ha en høy skåre på angst og høyt blodtrykk (samtidig), eller er det slik at de med høy angstskåre om dagen kommer til å sove dårlig (prediktiv). Økologisk validitet, som viser til hvorvidt resultatene fra et lab-eksperiment er gyldig utenfor en slik setting, -i mer naturlige omgivelser.

2. Hva vil det si at et resultat er statistisk signifikant?

Statistisk signifikant viser til at det er mindre enn 5 prosent sjanse for å få de resultatene vi har fått (enten det er r , t , F eller K_{ji} -verdier) bare ved tilfeldighet, gitt at nullhypotesen om ingen sammenheng/forskjell er sann. Sannsynlighetsverdien rapporteres som en p -verdi, og den må være lavere enn det satte signifikansnivået, som vanligvis er .05, eller .01, som er strengere, og altså aksepterer mindre grad av tilfeldighet. Fint om studentene nevner at selv om et resultat er statistisk signifikant, betyr ikke nødvendigvis at det viktig og betydningsfullt, eller at forskjellene er store eller sammenhengene sterke. Store utvalg/mange observasjoner gjør det lettere å få signifikante resultater. Er resultatet statistisk signifikant, forkastes nullhypotesen.

3. Du har sett på sammenhengen mellom fysisk aktivitet og positive følelser og funnet at

$r(48) = .75, p < .01$. Gjør rede for testen som er benyttet her og hva resultatet betyr.

Her er det benyttet korrelasjon (Pearsons produkt-moment korrelasjon er den som er pensum i faget). Testen beskriver sammenhengen mellom to kontinuerlig variabler, der verdien 0 viser til ingen sammenheng, 1.0 er perfekt positiv korrelasjon (når den ene øker, øker også den andre), og -1.0 er perfekt negativ, der økning i den ene variabelen er

assosiert med reduksjon i den andre. Korrelasjon er både deskriptiv og slutningsstatistikk. r brukes til å beskrive sammenhengen mellom variablene. Her er r på .75, noe som tilsier en sterk positiv sammenheng mellom fysisk aktivitet og positive følelser: De som er mer fysisk aktive har også høyere grad av positive følelser. Denne sammenhengen er signifikantstestet, og siden p er lavere enn .01, kan vi forkaste nullhypotesen om ingen sammenheng mellom variablene. Korrelasjon behandler variablene likeverdig, og man kan på bakgrunn av informasjonen gitt i oppgaveteksten ikke si noe om kausalitet (vet ikke om det er fysisk aktivitet som fører til flere positive følelser)

4. Gjør rede for Z-skårer. Hva forteller en Z-skåre på -2.01 oss?

Z-skårer er standardiserte skårer, hvor man har transformert råskårer til en fordeling som har 0 i gjennomsnitt, og 1 i standardavvik. På denne måten vet man med en gang om en observasjon ligger over (positive) eller under (negative $-Z$ -skårer) gjennomsnittet. På grunn av matematiske egenskaper ved normalfordelte variabler, vet man også hvor stor del av observasjonene som befinner seg mellom -1 og 1 Z-skåre (ca. 68 %). ± 1.96 markerer grensene der mindre enn 5 prosent av observasjonene befinner seg over eller under. En Z-skåre på -2.01 ligger under gjennomsnittet, siden den er negativ, og den er signifikant lavere, siden -2.01 er lavere enn -1.96. Noen kan nevne at den ikke er signifikant forskjellig fra gjennomsnittet om man velger et .01 signifikansnivå.

5. Skisser en forskningshypotese hvor det passer å benytte en t-test. Beskriv målenivået til variablene.

Her er det viktig at de fokuserer på forskjeller i gjennomsnitt. Mange vil nok skissere en hypotese hvor det er snakk om kjønnsforskjeller i for eksempel depresjon, fysisk aktivitet, søvnproblem osv. Da vil det være en uavhengig t-test som er aktuell. Om noen nevner depresjon før og etter behandling, er det en avhengig/repetert t-test. Grupperingsvariabelen kan kun ha to nivå (enten to grupper om det er uavh. t-test og kun to målinger om det er

repetert t-test) og være kategorisk (nominal), mens variabelen det skal regnes gjennomsnitt på må være kontinuerlig (intervall eller ratio).

6. Gjør rede for påstanden: «Diskurser er handlingsorienterte».

Her må studentene gjøre kort rede for diskursanalyse (DA), hvordan denne retningen skiller seg fra andre kvalitative retninger, siden DA fokuserer på språk, mens de andre retningene fokuserer på deltakernes opplevelser. Wittgenstein (Språket er en verktøykasse, språk er ikke-refererende) og Austins talehandlingsteori (performativer, konstantiver, og at alle setninger er både performativer og konstantiver) bør nevnes. Det at diskurser er handlingsorienterte viser til at man «Gjør ting med språket», for eksempel overtaler, konstruerer virkeligheten osv. Fra Slide: 1970 tallet: Arbeidet til filosofene Wittgenstein og Foucault. “Språk gjør ting” “Språk konstruerer ting”. Språket er noe aktivt: vi aktivt” gjør ting” når vi bruker språket og språket konstruerer de objektene det omtaler. Forståelsen av språkets betydning er grunnleggende for diskursanalyse av forskjellige slag. Språk er ikke-refererende. Potter og Wetherell (1987) “Discourse and Social Psychology”. Noen kan kanskje nevne Jefferson-systemet for transkribering, men det er ikke påkrevd/forventet at de gjør det.

7. Hva ligger i begrepet forskningsdesign? Gjør rede for forskjellen og likheten mellom kvalitative og kvantitative forskningsdesign.

Her må studenten gjøre rede for hva som ligger i forskningsdesign. At det er den overordnede planen for gjennomføringen av forskningen: Hva, når, hvem og hvor og hvordan. Ulike design kan være eksperimentelle design, kvalitative, spørreundersøkelser osv.. Fra slide: Om kvalitative arbeid (Hammersley, 1992): Ikke opptatt av å måle mengden av fenomener men avdekke egenskaper, Fokuserer på betydning heller enn atferd, Variabler har sjeldent noe plass, Bruker sjeldent eller aldri det hypotetisk-deduktive metode; avdekke prosesser heller enn å predikere, Induktiv tilnærming, Nesten alltid naturalistisk: mennesker i naturlige

omgivelser, Ingen kontroll av utenforliggende variabler, men inkludering av viktige aspekt.

Kvalitative: Fortolkninger, Fleksibel problemstilling som kan endres, Direkte kontakt med informanter: Nærhet, Dybde og få informanter, Gjensidig påvirkning- subjektivt, Forstå det spesifikke i helheten. Kvantitativ: Årsak-virkning, Ferdig problemstilling, Går i bredden på mange informanter, Avstand og objektivitet, Statistikk (tall), Generalisering fra noen til alle.